

WARTOŚĆ XXIX

Wartość uprawianego sportu

II. PROSPEKT WARTOŚCI

2.1. CEL OGÓLNY

Rozwój fizyczno-społeczny

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność współzawodnictwa

2.3. CEL WYCHOWAWCZY

Formowanie postawy akceptacji samego siebie w aspekcie fizycznym

2.4. PROPONOWANE TEMATY

- Jaki jest polski kibic?
- Jaki jest sens uprawiania ekstremalnych sportów?
- Ideał wychowania człowieka u starożytnych Greków, a dzisiejszy sposób wychowywania.

2.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Sport nie jest celem samym w sobie¹.
- Sport i sfera duchowa człowieka są ze sobą wzajemnie powiązane².
- Sport uczy szacunku dla własnego ciała.

¹ „Sport nie jest zwykłym ćwiczeniem mięśni, lecz szkołą wartości moralnych i wychowania do odwagi, do wytrwałości i do przewyciężenia lenistwa i niedbalstwa. Jest oprócz tego przeciwśrodkiem na miękkość zasad, zniechęcenie i upadek ducha w porażce. Nie ma wątpliwości, że te wartości są w najwyższym stopniu przydatne do formacji osobowości traktującej sport nie jako cel samoistny, lecz jako środek pełnego i harmonijnego rozwoju fizycznego, moralnego i społecznego”. Jan Paweł II, Przemówienie do grupy olimpijczyków, Watykan 24.11.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie* VII, 2, 1984, Poznań 2002, s. 637.

² „Wiedzą dobrze, że sport, we wszystkich swoich przejawach, to nie tylko impreza sportowa, lecz bardziej jeszcze napięcie moralne. Wymaga idealnego ładunku duchowego. Sport jest połączony z ryzykiem degradacji człowieka, jeżeli nie jest wspierany i podtrzymywany przez ludzkie cnoty uczciwości, wspaniałomyślności i poszanowania praw gry, a także osoby zawodnika. Te cnoty ściśle harmonizują z duchem chrześcijańskim, ponieważ wymagają zdolności panowania nad sobą, wyrzeczenia, ofiary, pokory, a zatem postawy wdzięczności wobec Boga, który jest dawcą wszelkiego dobra, a więc także potrzebnych zalet fizycznych i umysłowych”. Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie...*, dz. cyt., s. 637.

Program wychowawczy > Klasa VI > Wartość XXIX > Wartość uprawianego sportu

Zasady

- Dbam, aby sport nie był podporządkowany komercjalizacji.
- Wiem, że poprzez każdy czyn staję się bardziej sobą, odkrywam własne możliwości i ograniczenia.
- Jestem odpowiedzialny za swoje zdrowie, systematycznie rozwijam własną sprawność fizyczną.

2.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Sport jest spotkaniem i dialogiem pomiędzy osobami.
- Sport jest szkołą pokojowego współistnienia, promuje solidarność pomiędzy ludźmi³.
- Sport jest sposobem komunikowania się różnych kultur i narodów.

Zasady

- Całą rodziną uprawiamy sport, rozwijamy uczciwe współzawodnictwo.
- Wzajemnie pomagamy sobie w osiągnięciu dobrych wyników sportowych⁴.
- Poprzez sport przełamuję wszelkie bariery językowe, kulturowe i społeczne.

2.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Prawdziwy sport promuje ludzką godność⁵.
- Sport jest częścią kultury, współtworzy społeczeństwo.

³ „Dlatego Kościół nie przestaje polecać docenienia tego cudownego narzędzia za pomocą stosownego wychowania fizycznego, które pozwalając z jednej strony uniknąć wypaczeń kultu ciała, z drugiej strony ćwiczy i ciało, i ducha w wysiłku, odwadze, równowadze, ofiarności, szlachetności, braterstwie, uprzejmości, i jednym słowem, w fair play. Sport uprawiany w ten sposób dopomoże wam nade wszystko do tego, abyście stali się obywatelami kochającymi porządek społeczny i pokój; nauczy was widzieć w zawodach sportowych już nie walki między rywalami, nie czynniki podziału, lecz pokojowe pokazy igrzyskowe, w których nigdy nie należy zapominać, nawet w potrzebnym dla osiągnięcia zwycięstwa wysiłku, o poczuciu szacunku wobec współzawodnika”. Jan Paweł II, Przemówienie do uczestników Igrzysk Młodzieży, Rzym, 11.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie...*, dz. cyt., s. 165.

⁴ „Z tego Placu rozpoczynacie drogę, która prowadzi was przez ulice Rzymu, w sportowym współzawodnictwie, w którym chodzi o przybycie na metę we właściwym czasie i przy wzajemnej pomocy”. Jan Paweł II, Przemówienie do uczestników III Maratonu Ekologicznego, Watykan, 1.11.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie...*, dz. cyt., s. 226.

⁵ „Umiejcie dlatego odznaczać się prawością i uczciwością, opanowaniem swojego stanu fizycznego i swoich odruchów, szacunkiem dla osoby i doskonałością duchową. Chodzi o wartości, które zdobyte dzisiaj za pomocą sportu, będą wam służyć zawsze, również kiedy ciałom nie będzie już odpowiadało wymaganiom gry, ale «mecz» życia będzie domagał się również waszego zaangażowania ludzkiego”. Jan Paweł II, Pozdrowienie dla kierowników i sportowców z „Cagliari”, Watykan, 28.03.1981, w: tegoż, *Nauczanie papieskie...*, dz. cyt., s. 387.

Program wychowawczy > Klasa VI > Wartość XXIX > Wartość uprawianego sportu

- Sport przyczynia się do rozwoju cywilizacji miłości.

Zasady

- Na przykładach ukazuję, że w sporcie docenia się wartość każdego człowieka.
- Przedstawiam osiągnięcia polskich sportowców i porównuję je ze sportowcami innych narodów.
- Tłumaczę, że sport może przyczynić się do promowania najbiedniejszych krajów.

2.8. SPOSÓB REALIZACJI

Proponuję uczniom wspólne prześledzenie filmowej relacji z zawodów w wybranej dyscyplinie sportowej. Po projekcji zapraszam do skomentowania obejrzanego materiału, do zastanowienia się, m. in.: w jaki sposób sportowcy odnosili się do siebie, jaki jest najlepszy wynik w danej dziedzinie, jakie narodowości brały udział w zawodach, czy sportowiec może być dla mnie autorytetem moralnym i dlaczego?

2.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młody człowiek wie, że sport nie może utracić wymiaru ludzkiego⁶. Ze sportu czerpie radość życia, dobre samopoczucie, rozwija swoją kondycję fizyczną. Sport uczy prawdziwej rozrywki, motywuje do przekraczania siebie samego. Człowiek tak pojmujący sport nie żywi wrogości wobec rywali. Nie żywi on wrogości wobec rywali. Sport jest narzędziem do budowania braterskich więzi, wzbudzania szacunku dla innych sportowców i nawiązywania z nimi dialogu⁷. Angażowanie się w uprawianie danej dyscypliny sportowej wiąże się z kształtowaniem zdrowego współzawodnictwa i eliminowaniem sytuacji konfliktowych w uprawianiu sportu uświadamia, że sport rozwija go, kształtuje w nim wartości moralne, przez co pomaga w budowaniu relacji w społeczeństwie.

⁶ „Jednym słowem ciało musi być podporządkowane duchowi, który daje światło, wychnienie i siłę życiu i który sprawia, że jesteście dzielnymi sportowcami, dzielnymi obywatelami i dzielnymi chrześcijanami”. Jan Paweł II, Pozdrowienie dla piłkarzy z Turynu, Watykan, 13.02.1984, w: tegoż, *Nauczanie papieskie...*, dz. cyt., s. 180.

⁷ „Czas wolny winien być przeznaczony w sposób właściwy na relaks duchowy oraz wzmacnianie zdrowia ducha i ciała tak przez zgodne z upodobaniami zajęcia i studia, podróże do innych krajów (turystyka), dzięki którym doskonalą się zdolności człowieka, a ludzie ubogacają się we wzajemnym poznaniu, jak również przez ćwiczenia i aktywność sportową, które pomagają w zachowaniu psychicznej równowagi i pojedynczym osobom, i wspólnotom, jak również przyczyniają się do wytwarzania się braterskich związków pomiędzy ludźmi należącymi do wszystkich środowisk, narodów i ras”. KDK 61.

2.10. ZAGROŻENIA

Działalność sportowa może prowadzić do zagrożeń moralnych, a nawet utraty życia ludzkiego. Sport bywa rozumiany przez młodego człowieka tylko jako zacięta rywalizacja lub też dążenie do doskonałości fizycznej – staje się jedyną motywacją. taka postawa może spowodować nieumiejętność współpracy w grupie, jak i nieumiejętność ponoszenia porażek. Młody człowiek nieprzyzwyczajony do wysiłku, systematycznych ćwiczeń zacznie stosować środki dopingowe, aby osiągnąć dobry wynik sportowy. Przyjęcie w sporcie postawy biernego kibica może stać się przyczyną zaniechania czynnego uprawiania sportu.